

Onderwerp : Rapport
datum : januari 2010
van : Commissie Meldpunt Seksueel Misbruik (MSM)
aan : Landelijke Vergadering NGK 2010

1 Opdracht en samenstelling MSM

In 2001 werd door de Landelijke Vergadering te Amersfoort aan de commissie MSM de opdracht gegeven tot het ontwikkelen van beleid en het maken van reglementen rond Het Meldpunt en de klachtencommissie, die enkele jaren eerder op particulier initiatief in het leven waren geroepen en die in dezelfde vergadering door de Landelijke Vergadering erkend waren. Het rapport dat de commissie aan de Landelijke Vergadering van 2004 te Lelystad uitbracht werd vooral gekenmerkt door deze reglementen.

In 2007 is aan de Landelijke Vergadering te Zwolle verslag gedaan van het reilen en zeilen van met name Het Meldpunt en de klachtencommissie. Bij de mondelinge toelichting op het rapport is de Landelijke Vergadering opgeroepen ernst te maken met het doen opstellen van een gedragscode voor ambtsdragers en is een protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met seksueel misbruik in pastorale relaties in het vooruitzicht gesteld.

De Landelijke Vergadering te Zwolle bijeen heeft besloten:

1. het door de commissie gevoerde beleid goed te keuren;
2. goedkeuring te hechten aan de door de commissie opgestelde regelingen van de Nederlands Gereformeerde Kerken voor klachten over seksueel misbruik in kerkelijke relaties en aan de wijze waarop de commissie zich presenteert op de website van Het Meldpunt;
3. de commissie décharge te verlenen voor de verrichte werkzaamheden gedurende de verslagperiode;
4. de commissie op te dragen namens de kerken te blijven participeren in het besturen van Het Meldpunt seksuele intimidatie/misbruik binnen pastorale c.q. kerkelijke relaties;
5. in de kosten hiervan jaarlijks € 3.500,- bij te dragen;
6. de commissie op te dragen de behandeling van klachten inzake seksueel misbruik te realiseren overeenkomstig de vastgestelde regelingen;
7. de commissie op te dragen over haar werkzaamheden aan de kerken te rapporteren met het oog op de volgende Landelijke Vergadering.

Met betrekking tot de gedragscode voor ambtsdragers en kerkelijk werkers heeft de Landelijke Vergadering te Zwolle bijeen besloten een commissie in te stellen met als opdracht om in overleg met commissie MSM een gedragscode voor ambtsdragers en kerkelijke werkers op te stellen.

De Landelijke Vergadering in Zwolle bijeen heeft de leden van de commissie (her)benoemd, te weten:

- ds M.de Jong (LV 2004);
- zr. A. Kaldeway-Jansen (LV 2001);
- br. L.J. van de Koppel (LV 2007);
- br. R.R. Roukema. (LV 2001)

Br. L.J. van de Koppel heeft vanwege gewijzigde beroepswerkzaamheden zijn lidmaatschap van de commissie medio 2009 moeten beëindigen.

De overige leden van de commissie hebben te kennen gegeven beschikbaar te zijn voor een nieuwe termijn.

Sinds de vorige Landelijke Vergadering vervult ds M. de Jong de taak van voorzitter en is br. R.R. Roukema secretaris.

2 Verslagperiode juni 2007 – december 2009

Het Meldpunt

Het Meldpunt is een instantie waar mensen hun verhaal kunnen en advies en steun kunnen vragen met betrekking tot seksuele intimidatie/misbruik binnen kerkelijke/pastorale relaties. Het Meldpunt verzorgt primair een telefonische hulpdienst. Een deskundige medewerker helpt door actief te luisteren en samen met de beller te zoeken naar eventuele verdere stappen. Die verdere stappen kunnen zijn:

- geven van informatie en advies;

- begeleiding bij het maken van keuzes;
- verwijzing naar de kachtencommissie;
- begeleiding voor, tijdens en na de procedure bij de klachtencommissie
- verwijzing naar intensievere vormen van hulp.

In 2007 is Het Meldpunt 47 maal gebeld. Daarbij ging het in een kwart van de gevallen om vragen rond seksueel misbruik in kerkelijke relaties en voor de helft van de gevallen om algemene adviesvragen. In datzelfde jaar zijn er 30 mailcontacten geweest, waarbij het voor ongeveer de helft ging om informatie over interne vertrouwenspersonen en voor het overige vooral naar protocollen werd geïnformeerd.

In 2008 lagen de aantallen wat lager. Het Meldpunt is toen 25 maal gebeld (5 maal over seksueel misbruik en 11 maal algemeen advies) en er is 25 maal mailcontact geweest, waarbij het weer vooral ging om informatie over interne vertrouwenspersonen en protocollen.

Behalve de (telefonische) hulpdienst houdt Het Meldpunt zich ook bezig met signalering en preventie. Dit wordt verzorgd door de coördinatrice die bij Het Meldpunt in dienst is. Zij heeft in de verslagperiode meerdere gastlessen gegeven op hogescholen en de TU Kampen en een aantal regionale thema-avonden verzorgd. Ook heeft zij in de kerken het nodige foldermateriaal doen verspreiden en zich laten interviewen door het Nederlands Dagblad.

Het Meldpunt is sinds 2004 ondergebracht in een stichting die bestuurd wordt door een drietal vertegenwoordigers uit de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt en de Nederlands Gereformeerde Kerken. Door het vertrek van br. L.J. van de Koppel is er een vacature voor het bestuurslid van de Nederlands Gereformeerde Kerken.

De klachtencommissie

Bij de klachtencommissie zijn in de verslagperiode geen klachten uit onze kerken binnengekomen. Twee leden van onze commissie hebben wel een klacht uit de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt behandeld.

Het protocol

Bij de mondelinge toelichting op ons rapport op de Landelijke Vergadering te Zwolle hebben wij een protocol in het vooruitzicht gesteld. Daarbij zou het protocol dat in de Protestantse Kerk in Nederland was vastgesteld als uitgangspunt dienen. In samenwerking met deputaten uit de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt is het PKN protocol toegesneden op de situatie in onze kerken.

Aanvankelijk is getracht tot een verkort protocol te komen, maar dat heeft niet tot een bevredigend resultaat geleid. Het concept dat de Landelijke Vergadering ter goedkeuring wordt voorgelegd komt dus in grote mate overeen met het PKN protocol. Van die zijde mochten wij vernemen dat het in de praktijk goed functioneert. Om zoveel mogelijk van elkaars expertise gebruik te kunnen maken is de aangepaste tekst voor elk van de hiervoor genoemde gereformeerde kerken gelijk.

Voor de goede orde zij nog vermeld dat de tekst is voorgelegd aan de coördinatrice van Het Meldpunt, die met de tekst heeft ingestemd en aan de commissie c.q. deputatschappen (doorlichting) kerkrecht.

De definitieve tekst van het protocol moet nog worden vastgesteld door de respectieve commissie c.q. deputaatschappen en zal zo spoedig mogelijk worden nagezonden.

Het Harderwijks Beraad

Met vertegenwoordigers van de deputaatschappen uit de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt vindt jaarlijks overleg plaats, genoemd naar de locatie waar aanvankelijk de vergaderingen, inmiddels enige jaren geleden, plaatsvonden.

Van de onderwerpen die in de verslagperiode aan de orde geweest noemen we: a. het geringe aantal klachten, b. de gemeentebegeleiding.

Ad a. Inmiddels is er in de kerken heel wat opgetuigd ter voorkoming en bestrijding van seksueel misbruik. Daarbij is een groot aantal mensen betrokken. De vraag dient zich aan of met name in de klachten- en beroepscommissies zovelen betrokken moeten blijven, gelet op het geringe aantal klachten.

Ad b. De praktijk leert dat in geval van (geruchten van) seksueel misbruik het van groot belang is dat de kerkenraad/gemeente van meet af aan wordt bijgestaan door terzake kundige personen. Een kerkenraad heeft in de regel weinig ervaring met dit soort kwesties en onderschat gemakkelijk de dynamiek ervan. Een deskundige van buiten de gemeente kan dan een helpende hand bieden. In het herboven genoemde protocol heeft deze

“gemeentebegeleider” een aparte positie en binnen het Harderwijks Beraad wordt getracht een pool van gemeentebegeiders te vormen.

Vanuit het Harderwijks Beraad worden om het jaar conferenties georganiseerd voor allen die betrokken zijn bij Het Meldpunt, de commissie c.q. deputatenschappen en de klachten- en beroepscommissies van de drie kerkgenootschappen. Deze conferenties worden beurtelings door de betrokken kerken georganiseerd. In maart 2009 heeft onze commissie een conferentie georganiseerd met als thema “Vragen rond berouw”.

De gedragscode.

De Commissie gedragscode ambtsdragers en kerkelijke werkers heeft eind 2008 een concept gedragscode aan de commissie MSM voorgelegd. De commissie heeft met instemming daarvan kennisgenomen.

Vacature

De commissie is er nog niet in geslaagd een vervanger te vinden voor br. L.J. van de Koppel. Wij hopen de Landelijke Vergadering daar nader over te berichten.

3 Adviezen

De commissie MSM stelt de Landelijke Vergadering voor:

1. de opdracht aan de commissie te continueren;
2. haar huidige leden opnieuw te benoemen.